

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
 Анатолій ДІБРОВА

“28” серпня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри філософії та
міжнародної комунікації
Протокол № 1 від 14.08.2024 р.
Завідувачка кафедри
 Валентина КУЛЬТЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Корпоративні фінанси»
 Лариса ОЛІЙНИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма «Корпоративні фінанси»

Факультет Економічний

Розробник: професор кафедри філософії, доктор філософських наук, професор,
Додонова В.І.

Київ – 2024

Опис навчальної дисципліни
«Філософія»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	
Освітня програма	Корпоративні фінанси	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	30 год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	- год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	60 год.	- год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

дисципліни

засвоєння студентами досягнень світової філософської думки, вдосконалення
 згідно до цього культури їх мислення, формування самосвідомості, світоглядних
 ставлень, опанування загально-методологічним компонентом пізнавальної діяльності.

вивчення історії філософії та її органічної складової – історії української філософії, сприяння гуманізації освіти через засвоєння досягнень сучасної філософії, інформації про світ у цілому і ставлення людини до нього; вивчення комплексу принципів пізнання та загальних методів пізнавальної діяльності; розвиток здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням завдань економічної теорії і практики. Цьому підпорядковане вивчення наступних розділів: "Вступ до філософії", "Історичні типи філософії", "Онтологія", "Гносеологія", "Соціальна філософія".

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПРН 18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПРН 23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

- повного терміну денної форми здобуття вищої освіти;

	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тиж ні	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Історія світової філософії														

Тема 1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві.	1	8	2	2			4						
Тема 2. Філософія Давнього світу. Антична філософія.	2	8	2	2			4						
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	3	8	2	2			4						
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	4	8	2	2			4						
Тема 5. Німецька класична філософія	5	8	2	2			4						
Тема 6. Сучасні філософські течії.	6	8	2	2			4						
Тема 7. Філософська думка України.	7	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 1	56		14	14			28						
Змістовий модуль 2. Онтологія. Гносеологія													
Тема 8. Філософське розуміння світу. Вчення про буття	8	8	2	2			4						
Тема 9. Проблема свідомості в філософії.	9	8	2	2			4						
Тема 10. Сутність і структура пізнавального процесу.	10	8	2	2			4						
Тема 11. Наукове пізнання та його види.	11	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2	32		8	8			16						
Змістовий модуль 3. Філософська антропологія. Соціальна філософія													
Тема 12. Суспільство як соціальна система.	12	8	2	2			4						
Тема 13. Філософія економіки.	13	8	2	2			4						
Тема 14. Проблема людини в філософії.	14	8	2	2			4						

Тема 15. Філософія культури і цивілізації.	15	8	2	2			4						8
Разом за змістовим модулем 3	32		8	8			16						
Усього годин	120		30	30			60						

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія, коло її проблем і роль в суспільстві.	2
2	Філософія Давнього світу. Антична філософія.	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження.	2
4	Філософія Нового часу та Просвітництва.	2
5	Німецька класична філософія.	2
6	Сучасні філософські течії.	2
7	Філософська думка України.	2
8	Філософське розуміння світу. Вчення про буття.	2
9	Проблема свідомості в філософії.	2
10	Сутність і структура пізнавального процесу.	2
11	Наукове пізнання та його види.	2
12	Суспільство як соціальна система.	2
13	Проблема людини в філософії.	2
14	Філософія економіки.	2
15	Філософія культури і цивілізації.	2
	Всього	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Світогляд, свідомість, мислення, людина.	2
2	Платон "Держава", "Тимей", "Бенкет". Аристотель "Політика", "Етика до Нікомаха".	2
3	Августин. "Сповідь".	2
4	Монтень М. "Проби". Маккіавеллі Н. "Державець".	2
5	Емпіризм чи раціоналізм: що важливіше для здобуття істини.	2
6	Психофізична проблема філософії.	2
7	Свобода, рівність, братерство: утопія чи можлива реальність.	2
8	Традиційна мораль проти природної моралі просвітителів: за і проти.	2
9	Особливості раціонального мислення.	2
10	Особливості абстрактного мислення.	2
11	Сутність та походження релігії. Філософія релігії.	2
12	Філософія науки як методологія та метанаука.	2
13	Концептуалізм як обличчя сучасної філософії.	2
14	Духовно-культурні зв'язки української філософії з західноєвропейською: історія та сучасність.	2
15	Концепції буття: матеріалізм-ідеалізм, об'єктивізм-суб'єктивізм, субстанціоналізм-несубстанціоналізм.	2
16	Реляційна та субстанційна концепції простору і часу.	2
17	Свідомість як філософська проблема: історія та сучасність.	2

18	Бертран Рассел. Людське пізнання. Його сфера та межі.	2
19	М.К. Мамардашвілі. Як я розумію філософію.	2
20	Проблема розуміння в сучасній філософії.	2
21	Співвідношення наукового та ненаукового знання.	2
22	Об'єктивність істини в філософії і науці.	2
23	Пізнання як вид духовної діяльності і феномен культури.	2
24	Характеристика взаємозв'язку практичної і теоретичної діяльності.	2
25	Свобода творчості – основа формування демократичних відносин у суспільстві.	2
26	Соціальна філософія й основні підходи до розуміння суспільства.	2
27	Зміна парадигм історичної свідомості в неklasичній філософії історії.	2
28	Індивідуальне та соціальне в людському бутті.	2
29	Людинотворча сутність культури.	2
30	Економічне та екологічне ставлення до природи. Екологічна совість.	2
	Всього	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен.
- модульні тести.
- реферати.

6. Методи навчання

- Методи набуття нових знань, формування вмінь та навичок, закріплення, перевірки.
- Словесні – пояснення, лекція, бесіда, дискусія, полеміка.
- Практичні – навчальні вправи, практичні роботи, конференції, дискусії, диспути, проведення семінарських занять під керівництвом викладача, презентації.

7. Методи оцінювання

- екзамен
- усне або письмове опитування,
- модульне тестування,
- есе або реферат
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
	відмінно	зараховано
	добре	
	задовільно	
	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни —
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=276>

2. Філософія: Методичні рекомендації. Для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», ОП «Корпоративні фінанси». Укладач: доктор філософських наук, професор Додонова В.І. К.: НУБіП України, 2024. 60 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Бертран Рассел Історія західної філософії Б. Рассел; (пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука) Харків: Фоліо, 2023. 380 с.

2. Ворбертон Найджел Коротка історія філософії/ Н. Ворбертон; пер. з англ. Анна Марховська. Київ: Наш формат, 2023. 217 с.

3. Воронкова В.Г. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика/ В.Г. Воронкова, В.О. Нікітенко; М-во освіти і науки України, Запор. нац. ун-т, Навч.-наук. інс-т ім. Ю.М.Потебні. Львів, 2022. 459 с.

4. Данильян О.Г. Філософія: підручник/ О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань; М-во освіти і науки України, нац. юр. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-е вид., перер. і допов., Харків: Право, 2018. 430 с.

5. Додонова В.І. Зміст і структура соціальних практик. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*. 2024. Т. 15. № 1. С. 84-94

6. Додонова В.І. Поняття щастя у філософії І.Канта та Г.Сковороди: компаративний аналіз. Збірка матеріалів науково-практичного семінару «IV Кантівські читання» (до 300-ої річниці від дня народження І. Канта). С. 4-6.

7. Додонова В. Філософія історії епохи постмодернізму. // Філософія історії. Енциклопедичний словник-довідник / за заг. ред. В.О.Огнев'юка; редкол.: В.О. Огнев'юк (голова), О.С. Александрова, Р.О. Додонов, Ю.В. Омельченко. К.: Київський університет імені Б. Грінченка, 2023. С. 339-340.

8. Додонова В. Метанаратив // Філософія історії: навч. енцикл.словник-довідник для студентів закл. вищ. осв. / за заг. ред. В.О. Огнев'юка; редкол.: В.О. Огнев'юк (голова), О.С. Александрова, Р.О. Додонов, Ю.В. Омельченко. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. С. 245-247.

9. Dodonova, Vira, Dodonov, Roman, Gorbenko, Katerina. Ethical Aspects of Artificial Intelligence Functioning in the XXI century // *Studia Universitatis Babes-Bolyai – Philosophia*. 2023. 68 (1). Р. 161-173.

10. Жао Джін Даоська філософія та естетична думка/ Жао Джін; М-во освіти і науки України, нац. ун. «Львів. Політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 151 с.

11. Інформаційне суспільство: соціально-філософські проблеми становлення: навч. посіб. для студ. всіх спец. [В.І. Штанько, О.О. Жидкова, О.В. Турута] М-во освіти і науки України, Хар. нац. ун-т радіоелектроніки- 2-е вид. доп. і перер. Харків: ХНУРЕ, 2021. 72 с.

12. Куцик П.О. Нооекономіка: «філософія серця» у практиці життя: (до 300-ліття з дня народж. Г.Сковороди) Куцик П.О., Шевчик Б.М., Шевчук В.О., Львів: Видавництво львівського торговельно-еко. ун-ту 2023. 302 с.

13. Людина і суспільство: філософські, психологічні і політологічні виміри: в 3 кн. Львів. нац. ун-т ім. І.Франка; за ред. В.П.Мельника, - 2-е вид допов. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2023. 364 с.

14. Мержиєвська В. «Ізми» у світі ідеологій, філософій та релігій/ В.Мержиєвська, Київ: Портал, 2023.198с.
15. Синиця А.С. Вступ до філософії штучного інтелекту: підручник/ А.Синиця, Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, Львів ЛНУ ім. І.Франка, 2023. 290с.
16. Сіверс В.А. Філософія творчості: підручник/ В. Сівер: Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2023. 291с.
17. Туренко В.С. Рання грецька філософія: рефлексії про політику і право/ В.Туренко, Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, Київ: Дух і літера, 2023. 605с.
18. Філософія теоретичний курс: навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти/ Я.В.Шрамко та ін.; за наук. ред. Я.В.Шрамка, Криворіз. держ. пед. ун-т- Кривий Ріг: КДПУ, 2021. 263 с.
19. Філософія успіху: навч.-метод. Посіб., Київ; Людмила, 2023. 147с.
20. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». Савицька І.М. Культенко В.П., Супрун А.Г., Гейко С.М.К.: Вид. центр НУБіП України, 2014, 224 с.
21. Філософія: навч.посіб. Тімченко О.П., Козій І.В., Пігош М.А., Шевчук А.В, Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2022. 255с.
22. Філософія: навч.посіб.: [для студентів ЗВО усіх спеціальностей]/ О.П. Проценко та ін.; М-во освіти і науки України, Національний аерокосмічний ун-т ім М.Є. Жуковського «Харків. авіац.ін-т», Харків, ХАІ, 2021. 119 с.
23. Філософія: навч-метод. посібник / Шукалович А.М., Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка, Львів.: ЛНУ ім І. Франка, 2022.192 с.
24. Філософія: підручник [для студ, аспір, викладачів] Людмила Рижок, Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка, Вид.2-ге, переро; допов., Львів.: ЛНУ ім І. Франка, 2022. 648 с.
25. Філософія: терміни і поняття: Навчальний енциклопедичний словник / Під редакцією В.Л. Петрушенка. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 506 с.
26. Шевчук К.С. Панорама сучасної зарубіжної філософії: навч. метод. посіб./ К. С. Шевчук; Рівне: РДГУ, 2019. 242с.
27. Штанко В.І. Філософія: навч.посіб./В.І. Штанько, Г.М. Горячковська, Г.Г. Старикова. Харків ХНУРЕ, 2021. 292 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. (укр.). URL: <http://www.ae-lib.org.ua>
2. Електронна бібліотека НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>
3. Сайт Українського філософського фонду URL: <http://www.philosophy.ua>
4. Електронна бібліотека "psylib" (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.) URL: <http://www.psylib.kiev.ua>
5. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>